

**Міністерство освіти та науки України
Державний вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

**ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ**

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ
ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СТАЖУВАННЯ**

**студентів магістратури
за спеціальністю 8.18010021 «Педагогіка вищої школи»**

**Дніпропетровськ
НГУ
2013**

Методичне забезпечення практичної підготовки та стажування студентів магістратури за спеціальністю 8.18010021 – «Педагогіка вищої школи» / Упоряд.: Ю.О.Шабанова – Д.: НГУ, 2013. – 28 с.

Упорядник:

Ю.О. Шабанова, - д-р філос. наук, професор

Затверджено методичною комісією юридичного факультету (протокол № 1 від.2013 р.) за поданням кафедри філософії (протокол № 1 від 17.09.2013)

Подано матеріали методичного забезпечення практичної підготовки та стажування студентів магістратури за спеціальністю «Педагогіка вищої школи», що містять форму організації та зміст педагогічної практики, вимоги до її результатів, обов'язки студента-практиканта, поради для успішного проходження педпрактики, а також вимоги та зразки звітної документації педагогічної практики студента-практиканта магістратури за спеціальністю «Педагогіка вищої школи». Для студентів-практикантів заочного відділення надано вимоги виконання та звітна документація переддипломної практики.

Відповідальна за випуск завідувач кафедри філософії д-р філос. наук, проф. Ю.О. Шабанова.

ВСТУП

Практична підготовка та стажування **студентів магістратури за спеціальністю «Педагогіка вищої школи»** проводиться протягом 4 чверті навчального року у магістратурі на базі основної спеціальності магістрантів, отриманої за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавра» чи «спеціаліст». Обов'язковою умовою місця проходження педагогічної практики є вищі навчальні заклади III-IV рівня акредитації. Враховуючи, що педагогічна практика завершує підготовку студентів до роботи в вищих навчальних закладах, основна увага при оцінюванні результатів проходження педагогічної практики приділяється оволодінню навиками професійної педагогічної діяльності.

Метою практики є залучення студентів до самостійної творчої педагогічної діяльності, формування системи педагогічних умінь і навичок педагогічної діяльності в умовах, оптимально наближених до роботи за фахом, а також формуванню дидактичних та соціальних компетенцій майбутніх викладачів.

Головними завданнями практики є:

- залучення студентів до педагогічної діяльності та навчально-виховної роботи;
- ознайомлення з навчальними планами, програмами та посібниками;
- встановлення зв'язків між теоретичними знаннями, отриманими під час вивчення психолого-педагогічних та навчальною практикою;
- ознайомлення з сучасним станом навчально-виховної роботи і передовим педагогічним досвідом освітніх закладів, співпраця з викладачами, науковцями та керівництвом закладу;
- організація педагогічної взаємодії зі студентами;
- вироблення власного творчого підходу до педагогічної діяльності;
- виховання професійних педагогічних якостей особистості.
-

Навчальні цілі видання полягають в забезпеченні методичним матеріалом педагогічної практики магістранта, *що сприяє формуванню знань* студентів щодо форм та методів навчальної діяльності викладача вищої школи, *вмінь* свідомо використовувати ці знання у ефективному моделюванні навчального процесу, *навичок* користуватися дидактичними методологіями та практичними методами в процесі викладання професійних знань. **Призначення видання – формування професійно-педагогічних компетенцій майбутніх викладачів шляхом безпосереднього отримання практичного досвіду педагогічної діяльності.**

ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СТАЖУВАННЯ

студентів денної форми навчання

1.1 Початок практики. Педагогічна практика розпочинається настановчим інструктажем, в якому беруть участь студенти-практиканти, викладач-керівник практики та викладачі навчальних закладів, де студенти проходять практику. За місяць до початку педагогічної практики студент зобов'язаний надати на ім'я завідувача кафедри заяву зі зазначенням місця проходження практики (ВНЗ, кафедра) та ім'ям керівника практики (з його особистим підписом) на підставі чого до початку педагогічної практики видається наказ по ВНЗ.

1.2. Наставний інструктаж. На інструктажі керівник педпрактики зачитує наказ Ректора про проходження педагогічної практики студентами і розподіл їх за окремими навчальними закладами міста, а також ознайомлює студентів та педагогів з метою, основними завданнями та особливостями організації педагогічної практики.

1.3. Комплексне вивчення студентами навчально-виховної роботи навчальних закладів. Ознайомлення з навчальними закладами і комплексне вивчення специфіки їхньої роботи відбуватиметься за такими напрямками:

- ознайомлення з навчальним закладом, його структурою та формами роботи, бесіда з представниками адміністрації, викладачами та завідувачем кафедри;

- вивчення робочої документації (розкладу занять, індивідуальних планів викладачів, карток навантаження);

- вивчення методичної літератури (методичне забезпечення дисципліни за стандартом МОН, що містить навчальну програму, розробку модульних завдань, питань до заліку чи іспиту, тем лекцій та семінарських занять, літературу, методичні рекомендації до опанування теоретичного та практичного рівня дисципліни, а також конспект лекцій та навчальної літератури, що пропонується в бібліотеках навчального закладу) ;

- вивчення наукового досвіду викладачів (виконання держбюджетної науково-дослідницької теми кафедри, міжнародних наукових проєктів, публікації в фахових виданнях, монографії, дисертації, виступи на конференціях та семінарах викладачів кафедри, робота аспірантів та докторантів кафедри)

- ознайомлення з методами та формами роботи викладачів кафедри, педагогічним, науковим та організаційним досвідом викладачів та кафедри в цілому;

- ознайомлення з організаційними заходами роботи ВНЗ (засідання кафедри, методичні та наукові семінари, засідання вченої ради факультету, позанавчальні заходи)

- складання і затвердження календарного плану роботи студента-практиканта на період проходження педагогічної практики.

1.4. Навчальна робота. Умовно навчальна робота поділяється на такі етапи: перший - *пасивний*; другий - *активний*.

Під час *першого етапу* студенти відвідують заняття викладачів, аналізують їх за, вивчають і переймають кращий педагогічний досвід, беруть поради і консультації у фахівців-педагогів, визначаються з розкладом особистих занять, знайомляться з студентами та викладачами, з якими безпосередньо працюватимуть.

На *другому етапі* студенти активно включаються в навчальну роботу. Вони розробляють конспекти лекцій і затверджують їх у керівника педпрактики; виготовляють дидактичний матеріал; підбирають до окремих лекцій чи практичних занять технічні засоби навчання; готують і проводять заняття з урахуванням інноваційних методів та застосуванням різноманітних знань з педагогіки, психології, методики викладання предмету (5 пробних і 1 залікове); беруть участь в їхньому обговоренні а також відвідують і обговорюють лекції своїх колег-практикантів.

1.5. Виховна робота. Студенти ознайомлюються з планом виховної роботи кафедри та ВНЗ, відвідують та аналізують виховні заходи, які проводяться в навчально-виховному закладі, до якого вони прикріплені; долучаються до проведення запланованих виховних заходів (бесід, лекцій, диспутів, вечорів, екскурсій тощо); самостійно готують і проводять виховний захід з урахуванням інтересів студентів із використанням сучасних форм виховної роботи; беруть участь у повсякденній роботі колективу; залучаються до роботи кураторів студентських груп; відвідують і обговорюють виховні заходи, які проводять колеги-практиканти.

1.6. Методична та науково-дослідна робота студентів-практикантів полягає в ознайомленні з планом роботи методичних та наукових семінарів кафедри та методичного забезпечення дисципліни; беруть участі в семінарах, конференціях, педагогічних читаннях; проводять емпіричні дослідження та теоретичні узагальнення на базі дисципліни за якою проходить педпрактика для виконання магістерської роботи, збирають матеріал для магістерської роботи, займаються діагностикою та прогнозуванням своєї педагогічної діяльності, готують наукові статті для публікації в фахових видання, беруть участь у науково-практичних конференціях.

1.7. Підсумки практики. Для отримання підсумкової оцінки проходження педпрактики необхідно представити звітну документацію (См. Приклад оформлення у додатку) та захист практики на підсумковій конференції в присутності колег-практикантів, керівника педпрактики, викладачів та завідувача кафедри):

- оформлення звітної документації;
- підготовка матеріалів до фотомонтажу, газети, виставки тощо про результати і особливості проходження педагогічної практики;

- підведення підсумків практики у місцях її проходження разом з керівником педпрактики і педагогами, які опікувалися студентами в навчальному закладі;
- захист практики і участь у підсумковій конференції.

2. РЕЗУЛЬТАТИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У результаті проходження навчально-виховної педагогічної практики студенти повинні виявити **знання** з навчальних дисциплін спеціальності «Педагогіка вищої школи», а також дисципліни за якою вони отримали професійну спеціалізацію (На підставі диплому «бакалавра» чи «спеціаліста», і на їхній основі сформувані такі **вміння**:

- **організаційні** (організувати власну педагогічну діяльність і студентську діяльність, вміло застосовувати елементи взаємодії і співпраці, відтворювати творчу атмосферу та єдину навчальну спільноту);

- **фахові** (науково і методично підходити до відбору змісту та обсягу навчальної інформації відповідно до програми і теми з навчального предмета, враховувати вікові та індивідуальні особливості студентства, оперувати оптимальними формами, методами, засобами навчально-виховної діяльності, застосовувати інноваційні освітні технології у навчальному процесі, використовувати міжпредметні зв'язки та духовні пріоритети в моделюванні педагогічної діяльності) .

- **комунікативні** (налагоджувати педагогічне спілкування зі студентством, педагогами і колегами на основі взаєморозуміння, взаємоповаги, емпатії і партнерства);

- **проективні** (вміти планувати власну педагогічну діяльність, визначати мету й основні завдання в викладанні обраної дисципліни), вміти діагностувати навчально-виховні ситуації і ефективно й коректно проектувати свої подальші педагогічні дії);

- **рефлексивно-творчі** (бути здатними до гуманного сприймання педагогічного оточення, конструктивно аналізувати власну професійну діяльність, прогнозувати майбутні дії, розвивати особисті та учнівські творчі якості, налагодити доброзичливе порадництво і консультування для студентів і своїх колег, проводити педагогічне спостереження і аналіз студентської поведінки та надавати їм фахову допомогу, що ґрунтується на повазі і любові.

По завершенню проходження педагогічної практики студенти набувають відповідних **навиків**, а саме:

- підготовки та проведення навчальних занять різних типів і виховних заходів;
- сприймання та розуміння поведінки студентства;
- застосування різноманітних методів, прийомів суб'єкт-суб'єктного стилю навчання а також аналізу та шляхів вирішення педагогічних ситуацій;
- складати навчальні плани та готувати методичне забезпечення згідно з сучасними держаними та європейськими вимогами;
- формування власного стилю педагогічної діяльності.

3. ОБОВ'ЯЗКИ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

3.1. Студент-практикант зобов'язаний брати участь у настановній і підсумковій конференціях, вчасно подати керівнику практики графік проведення залікових навчальних занять і виховних заходів (див. додаток № 8), розпочати і завершити практику у визначений термін.

3.2. Під час практики студент повинен якісно виконувати усі види роботи, передбачені програмою педагогічної практики. Невиконання хоча б одного пункту програми є підставою для його неатестації.

3.3. Студент зобов'язаний дотримуватись правил внутрішнього розпорядку навчально-виховного закладу, виконувати розпорядження його адміністрації та керівників практики.

3.4. Студент повинен відвідувати заняття своїх колег, рецензувати їх і брати участь в їхньому обговоренні.

3.5. Практикант повинен бути зразком організованості та дисциплінованості, ввічливості й працелюбства, гідно репрезентувати звання вчителя вищої школи.

4. ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ДЛЯ УСПІШНОГО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СТАЖУВАННЯ

Для успішного і ефективного проходження педагогічної практики студент - практикант повинен:

1) вміти планувати свою педагогічну діяльність (визначати мету, зміст і завдання, форми і методи проведення кожного навчального чи виховного заняття), а також своїх учнів (відповідно до їхніх інтересів, уподобань, прагнень, здібностей), тобто вміти прогнозувати діяльність;

2) на високому науковому і методичному рівнях володіти знаннями, уміннями, навиками та способами діяльності в межах своєї професійної спрямованості та спеціальності «Педагогіка вищої школи», виявляти власну ерудицію, кругозір, особисте ставлення до навчального процесу;

3) враховувати вікові й індивідуальні особливості студентів, їхню дивертисивність (своєрідність) у навчально-виховній діяльності, розвивати мислення студентів, прагнення пізнавати і відкривати нове (непізнане), розкривати їхні творчі потенції;

4) вміти створювати позитивну, психологічно-комфортну атмосферу взаємодії викладача зі студентом, яка ґрунтується на почуттях доброзичливості, емпатії, взаєморозуміння, взаємоповаги, радості від студентських успіхів, тощо;

5) ефективно застосовувати інноваційні підходи до навчально-виховної діяльності учнів, найновіші сучасні освітні технології (методи активного навчання, ситуаційні методиками, інтерактивні методиками, методи проблемного навчання, коопероване навчання, спільне, групове навчання, тощо);

6) вміти аналізувати власну педагогічну діяльність (осмислювати, об'єктивно оцінювати, виявляти помилки і огріхи, коректувати її і прогнозувати), а також діяльність колег-педагогів;

7) творчо і вміло творити свій власний професійний почерк, професійний стиль педагогічної діяльності.

5. ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА

Після закінчення педагогічної практики студент-практикант здає наступну звітну документацію, оформлену у вигляді папки-швидкозшивача (***ЗРАЗОК ОФОРМЛЕННЯ ДИВИСЬ У ДОДАТКУ***):

- Заява практиканта на ім'я завідувача кафедри із зазначенням місця проходження практики (ВНЗ, кафедра) та ім'ям керівника практики (з його особистим погодженням)
- Індивідуальний план проходження педагогічної практики із зазначенням конкретних дат заходів та затверджений керівником педагогічної практики.
- План-конспект відкритої (залікової) лекції за обраною спеціальністю (відповідно до навчальної програми курсу)
 - Методичне забезпечення дисципліни за якою проходить педпрактика
 - Аналіз відвідування занять досвідних викладачів
 - Аналіз відвідування методичного чи наукового семінару
 - Участь у поза навчальній роботі з аналізом проведення заходу (диспут, круглий стіл, презентація тощо)
- Відгук наукового керівника педпрактики з характеристикою педагогічних якостей практиканта та оцінкою проведеної роботи.

Педагогічна практика розпочинається настановною конференцією (інструктажем) і закінчується підсумковою (захистом практики).

6. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ЗМІСТ ПРАКТИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА СТАЖУВАННЯ студентів заочної форми навчання

Студенти магістратури за спеціальністю «Педагогіка вищої школи» заочного відділення проходять педагогічну практику за формою, представленою для денного відділення і надають звітну документацію за наданим в додатку зразком в кінці першої чверті другого року навчання.

У випадку, коли студент працює у вищому навчальному закладі III та IV рівня акредитації і постійно здійснює викладацьку діяльність у вигляді лекційних, практичних занять та методичної і наукової роботи на базі основного місця роботи педагогічна практика замінюється переддипломною.

6.1 Зміст переддипломної практики студента заочного відділення.

Переддипломна практика має на меті теоретичну та практичну підготовку матеріалу для виконання магістерської дисертації на базі педагогічно-професійної діяльності студента заочної форми навчання. До форм її роботи відносяться:

- вивчення наукової та методичної літератури відносно теми магістерської роботи;
- розробка методологічної бази дослідження;
- проведення емпіричних досліджень для виконання магістерської дисертації.

6.2. Звітна документація проходження переддипломної практики студентами заочного відділення:

- Заява на ім'я завідувача кафедри з прохання замінити педагогічну практику на переддипломну. До заяви необхідно додати довідку з місця роботи, з підтвердженням навчального навантаження в кількості лекційних та практичних занять.

- Список вивченої літератури за темою магістерської дисертації та узагальнений висновок щодо стану дослідження проблеми у європейському та вітчизняному освітянському просторі;

- Обґрунтування методології дослідження

- Результати проведених емпіричних досліджень (тестування, анкетування, соціопитування тощо) з наданням практичного матеріалу експериментів (тексти анкет, текстів, соціопитувань, відповіді опитаних, метод обробки та висновки).

ДОДАТОК

Міністерство освіти та науки України
Державний ВНЗ
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ЮРИДИЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ФІЛОСОФІЇ

ЗВІТНА ДОКУМЕНТАЦІЯ
практичної підготовки та стажування
СТУДЕНТА-ПРАКТИКАНТА ГРУПИ ПВШ-07

ТКАЧЕНКО ІВАНА

ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ
«ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ
Денної форми навчання

Дніпропетровськ
2014

ЗРАЗОК

Завідуючій кафедри філософії НГУ
д. філос. наук, професору
Шабановій Ю.О.
студента групи ПВШ
Ткаченко Івана

ЗАЯВА

Прошу Вас дозволити мені проходити практичну підготовку та стажування на кафедрі філософії Національного гірничого університету (IV рівень акредитації) за дисципліною «Етика службових відносин» та призначити науковим керівником проф. Шабанову Ю.О.

Дата

особистий підпис

Особистий підпис
керівника педпрактики

ЗРАЗОК

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

№ п/п	Вид роботи	Назва заходу	Термін та місце проведення	Відмітка про виконання
1	Відвідування занять	Лекція за темою: «Сутність та визначення моралі» - доц. Громов В.Є.	20.04. 2014 2 пара, ауд. 1/120	
		Практичне заняття за темою: «Етика спілкування – практичний аспект вищої школи» - проф. Шабанова Ю.О.	25.04.2014 3 пара, ауд. 1/119	
		Лекція за темою: «Філософські основи етики» - проф. Прокоф'єв Ф.І.	29.04.2014 1 пара, ауд. 1/120	
		Проведення першого модулю поточного контролю з дисципліни «Етика ділового спілкування» - проф. Шабанова Ю.О.	5.05.2014 3 пара, ауд. 1/117	
		Лекція за темою «Етичні проблеми професійної діяльності» - проф. Шабанова Ю.О.	12.05.2014 3 пара, ауд. 1/119	
2	Розробка методичного забезпечення дисципліни «Етика службових відносин»	Розробка навчальної програми Вивчення метод. літератури за дисципліною Розробка модульних завдань Розробка завдань для контрольних заходів (ККР) Оформлення метод. забезпечення за стандартом	25. 04. 2014 5.05.2014 15.05.2014 20.05.2014 15.05.2014	
3	Залікова відкрита лекція	Розробка плану-конспекту відкритої лекції за темою: «Педагогічна етика» Проведення відкритої лекції за темою: «Педагогічна етика»	20.05.2014 25.05.2014 3 пара, ауд. 1/119	
4	Методична робота	Вивчення методичного забезпечення дисципліни «Етика службових відносин» Участь у методичному семінарі кафедри за темою «Тестові форми поточного контролю» Проведення соціопитування та	12.04.2014-22.04.2014 21.04.2014 11.00., ауд. 1/117 21.04.2014 ЮП-	

		анкетування студентів групи ЮП-07 -1, 2.	07-1 22.04.2014 ЮП-07-2	
	Наукова робота	Участь у теоретичному семінарі кафедри за темою: «Європейські тенденції розвитку інженерної педагогіки» - доповідач проф. Шабанова Ю.О. Підготовка статті за темою «Етичні компетенції викладача вищої школи»	20.05.2014, 15.30, ауд. 1/117. 25.05.2014	
	Організаційна робота	Участь у проведенні презентації виставки художніх робіт Віктора Сорбата в центрі естетичного розвитку. Ознайомлення з роботою куратора групи ЮП-05-1 старш. викл. кафедри Пазинич Ю.М. Проведення круглого столу для студентів юридичного факультету за темою «Моральний портрет сучасного юриста»	18.05.2014 Протягом практики 22.04.2014, 14.00, ауд. 1/119	
	Захист проходження педагогічної практики	Підсумкова конференція	28.05.2007, 11.00., ауд.1/120	

Особистий підпис
Підпис керівника педпрактики

ЗРАЗОК

**Схема аналізу навчального залікового заняття
Студента-практиканта
(лекція, семінарське чи практичне заняття)**

1. Загальні відомості про навчальне заняття:

- тема навчального заняття, її зв'язок з попередніми і наступними темами, місце у відповідному розділі;
- форма, тип навчального заняття, його структура, відповідність темі та поставленій меті;
- рівень досягнення мети та отримані результати;
- позитивні та негативні сторони, досягнення, втрати, загальні враження.

2. Підготовка викладача до організації навчального заняття:

- визначення структури навчального заняття відповідно до теми і мети;
- вивчення індивідуальних та вікових особливостей учнів, психологічних особливостей класу;
- підготовка навчального матеріалу (тестових завдань, вправ, творчих робіт, практичних завдань);
- використання фахової та методичної літератури, підготовка дидактичного, наочного та роздаткового матеріалу.

3. Постановка мети, завдань навчального заняття, відбір змісту навчального матеріалу:

- постановка мети, яка відповідає темі навчального заняття;
- відбір наукових, засадничих знань, понять, фактів, що складають основу розвитку умінь, навичок студентів;
- відповідність змісту навчального матеріалу рівню пізнавальних можливостей та інтересів студентів;
- стимулювання інтересу студентів до змісту, (новизна знань, умінь, їхня різностороння значущість, парадоксальність понять, фактів, популярність інформації, емоційність викладу, подання інформації через призму бачення вчителя);
- інтегрування змісту навчального матеріалу з іншими темами навчального предмету.

4. Застосування методів, прийомів, засобів на навчальному занятті:

- творчий підбір методів, прийомів, засобів навчання для досягнення поставленої навчально-виховної і розвивальної мети і вирішення завдань;
- стимулювання активності студентів до критичного і творчого мислення, виявів власної позиції і вміння переконання, самостійного пошуку і дослідження, успіху у навчально-виховній діяльності.

5. Діяльність педагога:

- організація навчально-пізнавальної роботи на занятті;
- знання викладачем навчального матеріалу, його інтелектуальний рівень, ерудиція, любов до педагогічної професії;
- гуманне ставлення до студентів, розуміння їх як особистостей, виявлення до них довіри і поваги;

- стиль діяльності та поведінки викладача, його комунікативні уміння, відкритість, щирість, знаходження контакту зі студентами, виявлення педагогічного такту в організації взаємодії з учнями;

- забезпечення дисципліни як організації порядку на навчальному занятті;
- рівень професійної майстерності педагога.

6. Діяльність студентів:

- ставлення студентів до процесу навчання, а також до форм, методів організації навчально-пізнавальної діяльності;

- ставлення до особистості викладача, виявлення розуміння і поваги до нього;

- позиція студентів як партнерів у навчально-виховному процесі, творців нових ідей;

- дотримання правил поведінки студентів на навчальному занятті.

7. Організація міжособистісної взаємодії: “викладач-студент”, “студент-студент”:

- створення психологічно комфортного середовища на навчальному занятті;

- застосування різноманітних форм співробітництва, міжособистісної взаємодії (дискусії, діалоги, групові форми, колективна робота тощо);

- привчання студентів до уважного слухання, толерантного ставлення до інших думок, уникнення конфліктів, критичних зауважень, образ, тощо;

- об’єктивне ставлення педагога до кожного студента, створення рівноправних умов для всіх учасників навчально-виховного процесу.

8. Результативність навчального заняття:

- перевірка викладачем рівня розуміння, осмислення студентами навчального матеріалу, рівня сформованості їхніх знань та умінь;

- застосування зворотного зв’язку для усвідомлення особливостей діяльності, мислення студентів, мотивації їхнього навчання з метою удосконалення організації навчальних занять;

- оцінювання як важливий засіб стимулювання усвідомлення учнями досягнутих успіхів, перспектив свого розвитку;

- об’єктивність оцінювання індивідуальних особливостей навчальної діяльності слухачів, рівня їхньої активності, творчості;

- мотивація оцінок.

9. Загальні висновки (пропозиції і поради щодо вдосконалення підготовки і проведення наступних навчальних занять).

ПЛАН-КОНСПЕКТ ЗАЛІКОВОГО ЗАНЯТТЯ

Група, у якій проводиться заняття

Мета заняття (освітня, виховна, розвивальна).

Основні поняття і терміни.

Тип заняття (лекція, семінар, практичне).

Методи навчання і методичні прийоми.

Навчальне обладнання (необхідне для проведення заняття).

Література.

Хід уроку

1. Організаційний момент.
2. Зміст навчального матеріалу (конспект лекції).
3. Структура заняття із зазначеною послідовністю його етапів і приблизним розподілом часу, відведеного на кожен із них:
 - а) перевірка знань, умінь і навичок студентів, повторення вивченого;
 - б) актуалізація опорних знань студентів;
 - в) мотивація навчальної діяльності;
 - г) засвоєння студентами знань, їхнє узагальнення і закріплення;
 - д) відповіді викладача на запитання студентів;
 - е) проведення підсумків лекції;

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНИХ ТА
ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ
З НОРМАТИВНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»**
для студентів усіх напрямів підготовки

Дніпропетровськ
НГУ
2013

ВСТУП

Навчальна дисципліна «Історія української культури» вивчається за обсягом 1, 2 кредити (72 години), решта – самостійна робота.

Даний предмет забезпечує всебічну підготовку студентів Національного гірничого університету. Він впроваджує вимоги Конституції України щодо державного сприяння консолідації та розвитку української нації, формування історичної свідомості, збереження традицій та культури. Згідно з цим, вивчення „Історії української культури” сприяє формуванню позиції особистого захисту здобутків вітчизняної культури, прагнення власної участі в її розвитку. Глибоке опанування цінностями національної культури, стаючи обов’язком громадянина, стимулюватиме успішну діяльність майбутніх фахівців різних спеціальностей.

Будучи нормативною дисципліною гуманітарно-економічного циклу, “Історія української культури”, формує сучасний світогляд та духовну культуру громадянина України.

Вона дає уявлення про історико-культурний поступ української нації, системний взаємозв’язок усіх складових вітчизняної духовності в контексті розвитку людства. Знання “Історії української культури” забезпечує орієнтацію майбутніх фахівців у сучасному культурному просторі, дає усвідомлення свого місця в світовій цивілізації .

Оглядове лекційне заняття присвячується розгляду тематичних напрямів дисципліни. Під час запланованих лекцій та семінарів студент, одночасно з засвоєнням знань, виробляє методику та навички самостійного опрацювання навчального матеріалу.

Самостійна робота включає ознайомлення з рекомендованою та додатковою літературою, конспектування першоджерел за означеними темами, підготовку контрольних робіт з проблем розвитку того чи іншого етапу формування української культури. В ході вивчення «Історії української культури» студент під час консультацій з викладачем може з’ясувати додаткові питання, які збагачують знання лекційного матеріалу. Самостійне опрацювання дисципліни має вестися систематично і цілеспрямовано, що сприятиме вдосконаленню знань і вмінь студентів.

Завершенням вивчення курсу стає іспит, який проводиться в усній або письмовій формі. Кожний іспитовий білет включає три питання з різних періодів розвитку української культури.

Студент повинний продемонструвати знання навчального матеріалу і вміння правильно застосовувати культурологічну термінологію, особисте розуміння гострих проблем сучасної україністики, володіння науковими поглядами на їх вирішення.

Мета курсу – сприяти процесу опанування студентами досягненнями української культури, забезпечити засвоєння загальнолюдських духовних цінностей, розвинути вміння абстрактного мислення, сформуванню думку про

значущість вітчизняної культури, зміцнити почуття патріотизму та відповідальності, актуалізувати високі естетичні потреби й художній смак.

Завдання дисципліни:

- ознайомити студентів з неповторною історією розвитку основних галузей та форм української культури (зокрема, соціально-політичної, релігійної, наукової, освітянської, мовної, художньо-естетичної, включаючи літературно-поетичну, театральну сфери, образотворче мистецтво, музику й кіно, а також побутову культуру);

- сформувати цілісне уявлення про специфіку української культури та її роль в духовному розвитку людства, про органічний взаємозв'язок усіх складових, цінність в соціокультурному ствердженні суверенності України серед західноєвропейських держав;

- розширити студентський світогляд необхідним для сучасного професіонала інтелектуальним знаряддям, забезпечити орієнтацію в міжнародному інформаційному просторі, сприяти розумінню особистої відповідальності за подальшу долю національної культурної спадщини.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО НАПИСАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ МОДУЛЬНОЇ РОБОТИ З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Першим контрольним заходом до складання іспиту з «Історії української культури» є письмова модульна робота, яка стає нагодою продемонструвати засвоєні знання та отримані навички самостійного наукового дослідження.

Теми модульних контрольних робіт відповідають робочій програмі. Вони передбачають узагальнене та деталізоване, водночас, знання матеріалу всіх тем лекційного курсу.

Написанню модульної контрольної роботи передують опанування матеріалом законспектованих лекцій, текстом розділів навчальних посібників, визначених винесеними на іспит питаннями, також і підібраної особисто додаткової літератури з запропонованого викладачем бібліографічного списку.

Модульна контрольна робота – важливий показник рівня самостійності роботи студентів, спрямований на формування вміння індивідуально опрацьовувати науковий матеріал, аналізувати зміст ключових теорій, тлумачити смисл культурологічних категорій. В ході написання модульної контрольної роботи студент має усвідомити практичне місце дисципліни, її та життєву доцільність та характер кореляції з іншими науками.

Після перегляду питань для написання модульної контрольної роботи, студент мусить почати підготовку до написання модульної контрольної роботи.

Етапи підготовки до написання модульної контрольної роботи

1. Уважно прочитати конспект лекцій.
2. Проаналізувати теоретичний матеріал, обговорений також на практичних заняттях.
3. Проглянути запропоновані питання для написання модульних контрольних робіт.
4. Зробити відбір відповідної обов'язкової та додаткової рекомендованої літератури.
5. Здійснити тезове конспектування обраних джерел за вказаними питаннями.
6. Обміркувати головні концептуальні положення відповідей на запитання.
7. Чітко відповісти на поставлені питання, ілюструючи виклад культурологічної теорії прикладами з історії української культури.
8. Зробити висновки та вказати практичне значення розглянутих в питаннях історико-культурних феноменів.

Правила оформлення модульної контрольної роботи

1. Робота має бути написаною від руки на подвійному папірці шкільного зошита українською мовою.
2. На першому аркуші зошиту вказати курс, групу, прізвище та ініціали, порядковий номер білету контрольної роботи.
3. Чітко відокремлювати виклад кожного наступного питання.
4. Обсяг відповіді на окремо взяте запитання контрольної роботи має не перевищувати двох аркушів.
5. Припускається будь-яка послідовність відповідей на контрольні запитання.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Список питань, внесених до білету, студент отримує від викладача в період підготовки до модульної контрольної роботи. Надання відповідей на контрольні запитання здійснюється студентом самостійно, виключається використання конспекту лекцій, підручників, інших довідкових матеріалів. Час на виконання контрольної роботи складає дві академічні години (1 час 20 хвилин). Якщо студент не встиг закінчити написання роботи в межах визначеного терміну, викладач має право знизити оцінку або не зарахувати контрольну роботу, незважаючи на її змістовність та правильне оформлення.

Оцінювання модульної контрольної роботи здійснюється за п'ятибальною шкалою.

1. Оцінка «п'ятірка» (відмінно) відповідає наступним критеріям:

- вичерпності й коректності викладу відповідей на запропоновані контрольні запитання;
- історичної й теоретичної повноти відповідей;
- аргументованого використання важливих положень інших дисциплін;
- логічності тезового викладу і структурованості міркувань;
- переконливості особистої точки зору на дане питання;
- коректного використання фактологічного матеріалу;
- вільного володіння понятійним апаратом, влучне використання спеціальних термінів та визначень;
- самостійності висновків;
- доказовості висловлюваних тверджень і чіткості побудови відповіді.

2. Оцінка «четвірка» (добре) відповідає наступним критеріям:

- відсутність логіки у відповідях на поставлені запитання;
- недоліки у викладі відповідей на теоретичні положення дисципліни;
- не завжди влучне використання термінів інших дисциплін.

3. Оцінка «трійка» (задовільно) відповідає наступним критеріям:

- очевидний дефіцит знань історичних дат і головних культурологічних теорій;
- відсутність чіткої аргументації доказів, чіткої логіки міркувань;
- некоректне тлумачення історичних подій або спірних соціокультурних феноменів;
- відсутність самостійних висновків.

4. Оцінка «двійка» (незадовільно) відповідає наступним критеріям:

- відсутність мінімальних знань для розкриття контрольних запитань;
- абсолютна відсутність логіки аргументації ідей при відповіді на запитання;
- не володіння культурологічним категоріальним апаратом та історичною підготовленістю до висвітлення теми.

Питання для підготовки студента до написання модульної контрольної роботи:

1. Що таке культура?
2. Походження терміну «культура» та його змістовні трансформації.
3. Що таке артефакт? Наведіть приклади духовних та матеріальних артефактів.
4. Що таке духовна та матеріальна культура? Наведіть приклади.
5. Назвіть основні функції культури. Поясніть їх зміст.
6. Назвіть сталі та змінювані структурні компоненти культури. Наведіть приклади.
7. Назвіть існуючі підходи до історичної періодизації світової культури.
8. Що таке цивілізація?
9. Поясніть термін „локальні цивілізації”.
10. В чому полягає зміст теорії «осьового часу» К. Ясперса?
11. Які наукові погляди на етногенез українців вам знайомі?
12. Що значить автохтонний народ?
13. В чому сутність теорії індоєвропейських коренів української культури?
14. Які стародавні народи вплинули на формування засад української культури?
15. Хто такі арії?
16. Що таке етнонім та топонім?
17. Які теорії становлення етнонімів та топонімів «Русь» та «Україна» вам відомі?
18. Назвіть територіально-етнографічні зони України та надайте коротку характеристику їх культурної специфіки.
19. Надайте структуру сучасного українського етносу та його розмежування в світі.

20. Назвіть основні світоглядні та соціально-історичні чинники формування української ментальності.

21. В чому специфічність і неповторність українського менталітету?

22. Які ментально-світоглядні риси українців вважаєте провідними?

23. Культура неоліту на території України. Спадщина Мізинської культури.

24. Трипільська культура - українська неолітична цивілізація.

25. Світогляд трипільців-орачів у мистецтві розписної кераміки й теракотових статуеток.

26. За яких історичних умов на українських землях розвинулась скіфсько-сарматська культура?

27. Як світогляд, спосіб життя та звичаї скіфів і сарматів відбилися в міфології?

28. В чому особливості скіфсько-сарматського «звіриного стилю»?

29. В чому культурна цінність скіфської Пекторалі?

30. Велике переселення народів початку першого тисячоліття нашої ери.

Готська держава й гуни на території України.

31. Пантеїстичні риси давньослов'янської міфології. Культ природи та давньослов'янська демонологія.

32. Звичаї й традиції, календарний фольклор давньослов'янських племен.

33. Історичні нотатки про державу антів.

34. «Повість минулих років» Нестора про давньослов'янські племена, заснування Києва та діяльність перших слов'янських князів.

35. Прийняття християнства - фактор духовного становлення Київської Русі та входження в коло розвинених середньовічних європейських і східних держав.

36. Діяльність Кирила й Мефодія та розвиток слов'янської писемності.

37. Християнство та розвиток освіти та науки в Київській Русі.

38. Церковної та світська література. Літописи. Ізборник Святослава, «Послання Володимира Мономаха дітям», «Слово про закон і благодать» Митрополита Іларіона.

39. Регіональна специфіка канонів візантійського храмобудівництва в церквах Київської Русі часів Володимира Великого та Ярослава Мудрого.

40. Монументальний живопис та іконопис Святої Софії Київської й Києво-Печерської лаври.

41. Мистецтво книжкової мініатюри в Київській Русі.

42. Соціальна й духовна специфіка Ренесансу в Україні XIV-XVII ст.

43. Роль Острозької академії в умовах польської релігійно-мовної експансії XIV-XVII ст.

44. Полемічна література у ствердженні духовної самодостатності української культури.

45. Діяльність С.Оріховського-Роксолана, Ю.Дрогобича, Павла з Кросна у ствердженні гуманістичного світогляду в українській науці та мистецтві XIV-XVII ст.

46. І. Федоров і розвиток друкарської справи в становленні ренесансної української освіти й духовності.

47. Роль братств в українській культурі XIV-XVII ст.

48. Ренесансні та барочні архітектурні й скульптурні шедеври Львова.
49. Самобутність Жовківської школи іконопису.
50. Феномен козацтва як визначальний соціально-політичний та духовний чинник боротьби за українську державність XVII - XVIII ст.
51. Шкільна освіта й релігійно-духовні традиції, побут та мистецтво Запорізького козацтва.
52. Мистецтво вертепу та троїстих музик в українській культурі XVII - XVIII ст.ст.
53. Неповторність козацького бароко в українській архітектурі й образотворчому мистецтві XVII - XVIII ст.
54. Спадщина «мазепинського бароко».
55. Український портретний живопис XVII - XVIII ст. Творчість Боровиковського.
56. Роль Києво-Могилянської академії в зростанні духовної самодостатності української культури.
57. Ідеї Просвітництва в філософській, літературній та музичній спадщині Г.Сковороди.
58. Шкільна драма, інтермедія й езопова байка в розвитку української думки доби Просвітництва.
59. Національний вияв тенденцій європейського музичного бароко в творчості Д.Бортнянського, А.Веделя, М.Березовського.
60. Народницький рух в Україні XIX ст. у збудженні національної свідомості.
61. Діяльність, ідеали та доля представників Кирило-Мефодіївського братства.
62. Український романтизм і творчість Лесі Українки.
63. Т.Шевченків поетичний та живописний образ України.
64. Творча спадщина представників реалізму й романтизму в українській літературі, поезії та музиці XIX століття.
65. Реалістичні й народні традиції в українському національному театрі XIX - початку XX ст.
66. Українська музика XIX століття. Л.Лисенко – засновник національної академічної музики.
67. Передумови розвитку української культури XX століття. Періодизація культурного процесу.
68. Діяльність товариства «Просвіта» в національному відродженні української культури.
69. Нова школа української літератури початку XX ст. Творчість О.Кобилянської, М.Коцюбинського, В.Стефаніка, М.Вороного. Вплив європейського авангарду на драматургію В.Винниченка, М.Куліша, вистави за творами О.Олеся.
70. Впливи європейського символізму й футуризму в творчості поетів Д.Загула, Я.Савченка, О.Слісаренка, М.Терещенка, В.Кобилянського, М.Михайличенка.

71. Розгортання українського культурного відродження початку ХХ століття й київська літературна група «неокласиків». М.Зеров, М.Хвильовий, М.Рильський.
72. Модерністська естетика, львівське видавництво «Молода муза».
73. Новаторство «Молодого театру» Леся Курбаса.
74. Новації в українському живопису та графіці початку ХХ століття. Творчість О.Мурашка, О.Новаківського, П.Ковжуна, І.Труша, М.Сосенка.
75. Школи М.Бойчуків.
76. «Об'єднання сучасних митців» (ОСМ) і творчість А.Петрицького.
77. Всесвітнє визнання нової української скульптури. О.Архипенко, М.Черешньовський, Лео Моль (Л.Моложанин), Я.Гніздовський.
78. Традиції народної дерев'яної архітектури й «козацького бароко» в українській архітектурі двадцятих років ХХ століття.
79. Культура України за доби тоталітаризму. Діячі української культури в еміграції.
80. «Розстріляне відродження».
81. Становлення естетики соціалістичного реалізму (соцреалізму).
82. Велика вітчизняна війна 1941-1945 років й патріотичний сплеск поезії, живопису, кіно, театрального мистецтва. Творчість А.Малишка, М.Рильського, В.Сосюри, М.Бажана.
83. Проза О.Гончара.
84. Документалістика й художнє кіно в творчості О.Довженка.
85. Генерація «шестидесятників». Прагнення відновлення національних традицій в творчості І.Світличного, В.Стуса, Л.Костенко, В.Симоненка, І.Драча, М.Вінграновського, І.Дзюби.
86. Творчість української еміграції. Є.Маланюк, Д.Донцов, С.Гординський, І.Багрянний, А.Рудницький.
87. Українська культура другої половини ХХ - початку ХХІ століть.

МЕТОДИЧНІ ПОРАДИ СТУДЕНТАМ ДЛЯ ВИКОНАННЯ ІНДИВІДУАЛЬНИХ РОБІТ (РЕФЕРАТИВ) З ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ»

Написанню модульної контрольної роботи передуює виконання студентом індивідуальної письмової роботи, захист якої відбувається на семінарському занятті. Варіантами виконання індивідуальних реферативних робіт пропонується : а) усна розповідь за обраною темою з історії української культури; б) презентації із застосуванням відтворюючої техніки (ноутбука, відеоплеєра тощо).

Теми індивідуальних (реферативних) робіт з «Історії української культури» розроблені таким чином, щоб зорієнтувати студентів на самостійну роботу. Вони передбачають вміння студентів при доборі літератури працювати з алфавітним, тематичним та іншими бібліотечними каталогами.

Зміст індивідуальної роботи має відповідати обраній темі. Наприклад, в разі вибору теми « Історичне значення культури Київської Русі», слід дослідити становлення різних сфер культурного життя Київської Русі – 1)феодалного типу монархічного державно-політичного устрою, 2)прийняття християнства; 3) створення писемності, 4)заснування середньовічної шкільної системи освіти, 5) впровадження християнського віровчення засобами храмовбудівництва, монументального розпису церков, іконопису, 6)розвитку релігійних та світських жанрів літературної творчості, 7) запровадження музично-церковних жанрів та літургії. Розкриваючи зміст теми індивідуальної роботи, важливо не вдаватися описового характеру викладу матеріалу, навпаки, прагнути узагальненої характеристики ролі культурних здобутків Київської Русі в формуванні засад сучасної української культури.

Матеріал індивідуальної (реферативної) роботи студент має викладати послідовно, з відповідними кожному підрозділу висновками щодо досліджуваної проблематики.

Для більш докладного розкриття теми недостатньо лише використання матеріалу підручника. Бажано, щоб студент звернувся також до спеціалізованих досліджень за обраною темою.

Можна скористатися навчальною літературою, що не увійшла до списку рекомендованої. Студент може відібрати її самостійно.

Мета виконання індивідуальної роботи (реферату).

Студент повинний навчитися працювати з науковою, довідковою та історичною літературою. Ознайомившись з необхідною літературою, він мусить узагальнити отриману інформацію, засвоїти основні поняття, вміти усвідомлено визначати ключові концептуальні складові теми.

Підготовка до виконання індивідуальної роботи (реферату).

Відповідно до теми індивідуальної роботи, студент має почати опрацьовувати матеріал з відбору в бібліотеці необхідної літератури та вивчення її. Скеровуючись власними переконаннями й аналітичними висновками з ознайомлення з відбраною літературою, він мусить продовжити, складаючи план роботи (3-4 пункти). Після більш заглибленого вивчення першоджерел, студент може перейти до безпосереднього викладу сутності кожного з винесених до плану розкриття питань.

Виклад та оформлення результатів індивідуального дослідження (реферату).

1. Заголовок (назва) - наприклад:

«Особливості українського музичного фольклору».

Назва роботи – це коротке визначення теми, ідеї та предмету дослідження. Заголовок виноситься на середину титульного листа реферату. Вище, над назвою теми, всередині, студент вказує назву ВУЗУ. Трохи вище назви роботи, в правому боці, пише назву кафедри, на якій виконано реферат. Під назвою теми, праворуч, студент вказує власне прізвище й ініціали, а під ними - вчений

ступінь, звання, прізвище й ініціали викладача. Внизу сторінки – позначає дату написання роботи.

2. План – це система заголовків частин роботи із позначенням сторінок, на яких вони розміщені. План слугує інформативним елементом, даючи узагальнене уявлення щодо розробленої проблематики, про логіку викладу матеріалу, актуальність, наукову і практичну значимість обраної теми. План розміщується на наступному, після титульного, листі або в кінці роботи.

Наприклад:

Тема: «Особливості українського музичного фольклору»

План

1. Вступ	с. 1
2. Походження поняття фольклор та приналежність його до духовної культури	с. 2-4
3. Особливості фольклору різних регіонів України	с. 3-7
4. Розвиток та репрезентація фольклору в умовах сьогодення	с. 7-9
5. Висновки	с. 10

3. Вступ містить мотивацію практичної та теоретичної актуальності проблеми, що вивчається. У вступі необхідно сформулювати основне питання дослідження, цілі й завдання, які виходять з нього. Їх реалізація дозволить досягти основної цілі дослідження. У вступі доцільно також обговорити термінологічний склад роботи, щоби попередити неадекватне її прочитання.

4. Основний зміст – центральна частина роботи, де реалізуються дослідницькі завдання, сформульовані у вступі. Тут важливо дотримуватися послідовності викладу, логічності й коректності, здатності аналітично довести положення, висунуті на захист.

Увага в індивідуальній реферативній роботі концентрується на нових фактах, на доцільності звернення до тих чи інших проблем, монографій або статей.

Необхідно вживати терміни, прийнятні для даної науки, уникаючи нехарактерних понять і символів, запобігати складних граматичних зворотів. Для цього бажано на початку дослідження опрацювати специфічні терміни, використовуючи спеціальні словники. Рекомендується також включати до реферату схеми і таблиці, оскільки вони можуть допомогти розкриттю основного змісту дослідження, скорочуючи обсяг роботи.

5. Висновки. У висновках підводяться підсумки дослідження, що доводять вирішення поставлених на початку роботи завдань. Студент може також окреслити перспективи подальшої розробки теми, показати нові ракурси проблеми, які виходять за межі даного дослідження, набуваючи самостійного значення та чималого інтересу.

6. Бібліографія – це список літератури, який вказує на джерела, використані в роботі над темою, підпорядковані посилання. Бібліографія має сама по собі окремий науковий інтерес, оскільки надає інформацію про

літературу, яка допомагає розкрити зміст не лише даної теми, а й багатьох пов'язаних з нею різноспрямованих тематичних напрямів.

Правила оформлення бібліографічних описів.

При оформленні бібліографічного списку слід вказувати наступні дані: прізвища та ініціали автора, назву книги, місце і рік видання, сторінку, з якої взята цитата. Для статей з журналів або збірників наводять прізвища й ініціали автора, назву статті, потім назву журналу чи збірника статей з посиланням на рік видання і номер чи випуск. Для газетної статті окрім назви і року видання, вказують також дату (число,місяць).

Вимоги до індивідуальної роботи (реферату).

- 8-11 сторінок машинописного тексту або 10-15 сторінок написаного вручну тексту;

- на першій сторінці вказується тема, на другій - план роботи, на останній - використана література;

- відповідь на кожне питання плану виділяється;

- роботу виконують розбірливо та охайно, прагнучи повніше висвітлити зміст намічених у плані питань;

- обкладинка оформляється за зразком:

**Зразок оформлення титульного аркуша
індивідуальної роботи (реферату).**

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, УКРАЇНИ
ДВНЗ «НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Юридичний факультет
Кафедра філософії

ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

З «Історії української культури»
на тему: *«Особливості українського музичного фольклору»*

Виконав(ла):

студент(ка) групи:
(вказати шифр групи)
(вказати прізвище та
ініціали)

Перевірив(ла):

(вказати посаду, прізвище
та ініціали викладача)

Дніпропетровськ
2013

Критерії оцінювання індивідуальної роботи (реферату).

Індивідуальну реферативну роботу слід здати викладачу у встановлений термін. Дата встановлюється на лекції чи консультації викладача на початку семестру, де одночасно з'ясовуються норми оформлення, проголошуються критерії оцінювання. Якщо студент подає роботу пізніше визначеного терміну, викладач має право виставити оцінку балом нижче, незалежно від змістовності й правильності оформлення.

Оцінювання індивідуальної реферативної роботи здійснюється за п'ятибальною шкалою.

1. Оцінка «п'ятірка» (відмінно) відповідає таким критеріям:

- відповідність змісту індивідуальної роботи - заявленій темі;
- вчасність подачі реферату;
- самостійність висновків;
- творчий підхід до вирішення проблеми;
- оригінальність теми;
- залучення аналітичної літератури;
- достатня джерельна база (не менше 3-4 одиниць);
- структурованість матеріалу, залежна від розробки плану;
- використання сучасних публікацій.

2. Оцінка «четвірка» (добре) відповідає таким критеріям:

- відсутність аналізу сучасної літератури;
- не оригінальність підходу до розкриття теми.

3. Оцінка «трійка» (задовільно) відповідає таким критеріям:

- недостатність бібліографічної бази роботи;
- відсутність оригінального напрямку розробки теми;
- відсутність спроб творчого опрацювання проблеми;
- несамостійність висновків.

4. Оцінка «двійка» (незадовільно) відповідає таким критеріям:

- невідповідність змісту роботи – означеній темі;
- відсутність бібліографії;
- відсутність плану;
- відсутність структурної чіткості у викладі матеріалу;
- компілятивність роботи;
- нелогічність висновків;
- запобігання самостійних підходів до розв'язання проблеми.

Теми індивідуальних робіт (рефератів).

1. Культура первісного суспільства. Еволюція від часів архантропа до кроманьйонця.

2. Культура палеоліту на території України.

3. Спадщина Мізинської культури. Спосіб життя й знаряддя праці архаїчної людини. Таїни неолітичних «Венер».

4. Неолітична культура на території України.

5. Трипільські культурні здобутки.

6. Загадки трипільських селищ. Перелогове землеробство та культ родючості.

7. Трипільська мистецтво розмальованої кераміки. Теракотова скульптура.

8. Містика трипільської символічної мови. Візерункові розмальовки.

9. Давньогрецькі й давньоримські автори про світогляд, спосіб життя та звичаї скіфів і сарматів.

10. Самобутні кочівницькі риси скіфо-сарматської міфології.

11. Осібність скіфо-сарматського «звіриного стилю» в давньосхідному мистецтві.

12. Велике переселення народів II-IV ст. н.е. Культурна експансія готів та гунів на проукраїнський етнос.

13. Візантійські, готські й арабські джерела про державу антів.

14. Звичаї й нороби, спосіб життя й ремесла давньослов'янських племен.

15. «Метерологічна» генеза міфології стародавніх слов'ян. Пантеїзм проукраїнської демонології.

16. Релігійно-обрядова культура, свята й мистецтво давніх слов'ян.

17. Сонячний календар та календарний фольклор стародавніх слов'ян.

18. «Повість минулих літ», М.Грушевський та сучасні культурологи про генезис східних слов'янських племен.

19. Зарубинецька та черняхівська культури.

20. Київ та поляни – ребус для істориків.

21. «Руси» й «Руська земля» у IX- XI столітті.

22. Від Кия до «останнього вікінга» Святослава.

23. Прийняття християнства та розвиток української культури під знаком візантійської цивілізації.

24. Роль Кирила й Мефодія у розвитку давньоруської писемності й мови.

25. Русь і Степ. Кочові держави – вороги і сусіди Київської Русі. Печеніги й половці. «Слово о полку Ігореве».

26. Візантійські канони храмобудівництва в архітектурі Київської Русі часів Володимира Великого й Ярослава Мудрого.

27. Принцип духовної споглядальності в іконописі та монументальному живописі Київської Русі.

28. Візантійська спадкоємність в розвитку релігійної й світської літератури. Літописи. Дидактичні й богословські твори.

29. Київська держава й люди. «Руська правда».

30. Мистецтво книжкової мініатюри. «Остромирове Євангеліє».

31. Шедеври середньовічної української літератури. «Ізборник Святослава», «Повчання Володимира Мономаха дітям», «Слово про закон і благодать».

32. Культура Галицько-Волинського князівства.
33. Люблінська унія, Магдебурзьке право та розвиток українських ренесансних міст. Ремісничі цехи. Конфесійна та етнічна культурна строкатість.
34. Галицький ренесанс: неолатинська поезія, архітектура, пластичні мистецтва.
35. Єзуїти, латинське шкільництво та Острозька академія - «Другі Афіни» в Україні XIV-XVI ст.
36. Специфіка реформаційних та гуманістичних тенденцій в українській культурі XIV-XVI століть.
37. Роль братств в розвитку українського ренесансного просвітництва. Ю.Рогатинець, Д.Красовський, Л.Зизаній та Львівська братська школа.
38. Полемічна література в боротьбі за православні цінності української культури. І.Вишенський, М.Смотрицький, Є.Плетенецький, З.Копистенський, С.Беринда, К.Сакович.
39. Виникнення та розвиток друкарства. Діяльність І.Федорова в розвитку освіти й православної української культури XIV-XVI ст.
40. «Острозька Біблія» й ікона Подільської Божої матері..
41. Європейські та національні традиції архітектури в українських фортецях і замкових спорудах XIV-XVI століть.
42. Видатні українські гуманісти доби Відродження. С.Оріховський, Ю.Дрогобич, Павло з Кросна,
43. Феномен козацтва в кінці XVI- на початку XVII століття. Дике поле. Пороги. Великий луг.
44. Спір про витоки українського козацтва. Кримський ханат і лицарі християнства.
45. Культура Запорізької Січі часів Байди – Вишневецького. Козацтво між реформою Стефана Баторія та смертю Петра Сагайдачного. Козацькі війни 1625-1638 років.
46. Козацька революція 1648- 1657 років. Переяславська угода Богдана Хмельницького. Модель влади козацької держави. Народовладдя.
47. Іллінська церква в Суботіві. Кам'янець-Подільська фортеця. Портрети козацьких гетьманів.
48. Релігійні уподобання козацтва. Козацькі ікони. Козацьке бароко в українській архітектурі та живописі.
49. Побут та народнопісенна творчість в козацькому середовищі.
50. Символізм народного живопису в мальовках Козака Мамає.
51. Козацтво й шкільна освіта.
52. Ренесансні й барочні тенденції української музики XVII-XVIII століть. Кант. Партесний концерт. Творчість Д.Бортнянського, М.Березовського, А.Веделя.
53. Багатоликий Іван Мазепа. «Мазепинське» бароко в українській архітектурі та поезії XVII-XVIII століть. Батурина.
54. Просвітництво та Києво-Могилянська академія в розвитку української культури. Школа, колегія, гімназія, академія. Спадок Л.Барановича, І.Гізеля, Д.Балабана, Т.Прокоповича, П.Колачинського, Й.Галятовського.

55. Просвітницька діяльність та філософсько-літературна спадщина Григорія Сковороди.

56. Образ української історії в літературі «канцеляристів». Г.Грабянка, П.Орлик, С.Величко.

57. Культура Гетьманату. Палац Розумовського в Батурині.

58. Шкільна драма та вертеп в українській культурі доби Просвітництва.

59. Народне малярство XVIII століття. Школа іконопису в Жовкві.

60. Ідеали народництва та українська культура XIX століття.

61. Діяльність та доля представників Кирило-Мефодіївського братства.

62. Український романтизм і твори Лесі Українки.

63. Поетичний та живописний образ України з творів Т.Шевченка.

64. Реалізм і романтизм в українській літературі, поезії та музиці XIX століття.

65. Національні традиції в українському професійному театрі XIX - початку XX століть.

66. Професійна українська музика XIX століття. Л.Лисенко – засновник національної академічної школи.

67. Періодизація культурного процесу XX століття.

68. Товариство «Просвіта» в національному відродженні української культури.

69. Нова школа української літератури початку XX ст. Творчість О.Кобилянської, М.Коцюбинського, В.Стефаника, М.Вороного.

70. Вплив європейського авангарду на драматургію В.Винниченка, М.Куліша, вистави за творами О.Олеся.

71. Вияв тенденцій європейського символізму й футуризму в творчості поетів Д.Загула, Я.Савченка, О.Слісаренка, М.Терещенка, В.Кобилянського, М.Михайличенка.

72. Розгортання українського культурного відродження початку XX століття й київська літературна група «неокласиків». М.Зеров, М.Хвильовий, М.Рильський.

73. Модерністська естетика та львівське видавництво «Молода муза».

74. «Молодий театр» Леся Курбаса. Античність та Шевченко.

75. Нове в українському живопису та графіці початку XX століття. Творчість О.Мурашка, О.Новаківського, П.Ковжуна, І.Труша, М.Сосенка.

76. Авангардизм та Школа М.Бойчуків.

77. «Об'єднання сучасних митців» (ОСМ) і творчість А.Петрицького.

78. Європейське буття нової української скульптури. О.Архипенко, М.Черешньовський, Лео Моль (Л.Моложанин), Я.Гніздовський.

79. Традиції народного будівництва й «козацького бароко» в українській архітектурі двадцятих років XX століття.

80. Культура України за доби тоталітаризму. Діячі української культури в еміграції.

81. «Розстріляне відродження».

82. Естетика й художня практика соціалістичного реалізму (соцреалізму).
83. Велика вітчизняна війна 1941-1945 років та патріотичний сплеск поезії, живопису, кіно, театрального мистецтва. Творчість А.Малишка, М.Рильського, В.Сосюри, М.Бажана.
84. Соцреалізм та проза О.Гончара. Роман «Собор».
85. Документалістика й художнє кіно О.Довженка.
86. Львівсько-варшавська філософська школа в розвитку сучасної української думки.
87. Українська філософія космізму.
88. Діяльність П.Чубинського і М.Вериківського та український державний гімн.
89. «Український Гейне» Олександр Олесь.
90. Трагічна доля української інтелігенції в роки сталінських репресій.
91. Генерація «шестидесятників». Прагнення відновлення національних традицій в творчості І.Світличного, В.Стуса, Л.Костенко, В.Симоненка, І.Драча, М.Вінграновського, І.Дзюби.
92. Творчість української еміграції. Є.Маланюк, Д.Донцов, С.Гординський, І.Багряний, А.Рудницький.
93. Українська культура другої половини ХХ - початку ХХІ століть.
94. Нова «фольклорна хвиля» в музиці 60-х років. М. Скорик, Л.Дичко, Є.Станкович.
95. Концептуальний радикалізм української літератури й поезії 90-х років ХХ століття – початку ХХІ століття.
96. Архітектурні й образотворчі шукання межі тисячоліть. Від конструктивізму – до....?
97. Стріт – арт в українській міській культурі.

Навчальна література:

1. Матеріали методичного забезпечення філософських дисциплін для студентів всіх спеціальностей, які навчаються екстерном / Упоряд.: Ю.О.Шабанова, Ю.М. Пазиніч. – Д.: Національний гірничий університет, 2008. – 55 с.
2. Матеріали методичного забезпечення дисципліни «Філософія» для заочної форми навчання для студентів усіх спеціальностей. Упорядник Т.В. Журавльова.-Д.: Національний гірничий університет, 2009.- 15 с.
3. Методичні рекомендації щодо написання рефератів із гуманітарних дисциплін (психологія, релігієзнавство, філософія, культурологія), які викладаються в технічному ВУЗІ. Для студентів усіх спеціальностей./ Нормативно-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Навч. метод. посібник МОН/В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.В. Журавльова.

4. Методичні рекомендації щодо підготовки та участі в семінарських заняттях із гуманітарних дисциплін (філософія, релігієзнавство, УЗК, психологія) для студентів денної форми навчання для всіх спеціальностей і розраховані на освітньо-кваліфікаційний рівень бакалавра, спеціаліста. Для студентів усіх спеціальностей./ Нормативно-методичне забезпечення кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Навч. метод. посібник МОН/В.О. Салов, О.І. Додатко, Т.В. Журавльова.

Додаткова навчальна література:

1. Історія української культури / За заг. ред. І.Крип'якевича.-Київ, 2002 (за виданням 1937 р.) – К.4 Либідь, 2002. – 656 с.
2. Історія української культури: Зб. Матеріалів і документів / Упоряд.: Б.І. Білик, Ю.А. Горбань, Я.С. Калакура та ін.; За ред. С.М. Клапчука, В.Ф. Остафійчука. – К.: Вища шк., 2000. – 607 с.: іл.
3. Історія української та зарубіжної культури. Навчальний посібник . / С.М.Клапчук, В.Ф. Остафійчук Ю.А. Горбань та ін. ; За ред. С.М.Клапчука, В.Ф. Остафійчука Ю.А. – 5те вид. Перер. і доп. – К.:Знання-Прес, 2004. –358 с.
4. Лекції з історії світової та вітчизняної культури: Навч. Посібник. Вимд 2-ге, переоб. І доп. / За ред.. проф.. А.Яртися та проф.. В.Мельника. – Львів: Світ, 2005. – 568 с.
5. Абрамович С.Д., Чікарькова М.Ю. Світова та українська культура : Навч. посіб. – Львів: Світ, 2004. – 344 с.
6. Семчишин М. Тисяча років української культури. – К.:АТ „Друга рука” МП „Фенікс”, 1993. – 550 с.
7. Культура і побут населення України: Навч. посібник / В.І. Наумко, Л.Ф. Артюр, В.Ф. Горленко та ін. – 2-е вид, доп. та пероб. – К.: Либідь, 1993. – 288с.
8. Лозко Г.С. Українське народознавство. –К.: Зодіак – ЕКО, 1995. – 368 с.
1. Скрипникова Л.В. Ефремова Ж.К. Основы мировой и украинской культуры (от первобытности к Возрождению) Арт-Пресс. 1997. – 300 с.

Рекомендована література:

1. Антонович Д. Українська культура. - К., 1993.
2. Асеев Ю. Джерела. Мистецтво Київської Русі. - К., 1980.
3. Асеев Ю. Мистецтво стародавнього Києва. –К, 1969.
4. Асеев Ю. Шедеври світової архітектури. - К., 1982.
5. Білецький П.О. Мова образотворчих мистецтв. - К., 1973.
6. Білецький П.О. Нариси з історії українського мистецтва: українське мистецтво другої половини XVII-XVIII ст. - К., 1981.
7. Бонард-Левин Г. М. И др. От Скифии до Индии. – М., 1977.
8. Бонард-Левин Г. М. Древние цивилизации. –М., 1982.
9. Все про Україну. -Т.1-2.- К., 1998.
10. Грінченко М. Історія української музики. - К., 1922.
11. Жаборюк А. Мистецтво живопису і графіки на Україні в першій половині і середині XIX ст. - К., 1988.

12. Жаборюк А. Український живопис останньої третини ХІХ - початку ХХ ст. - К., 1990.
13. Жанри і стилі в історії української літературної мови. - К., 1989.
14. Жолтовський П.М. Монументальний живопис на Україні ХVІ-ХVІІІ ст. - К., 1969.
15. Жолтовський П.М. Художнє життя на Україні в ХVІІ-ХVІІІ ст. - К., 1978.
16. Журов Г.В. З минулого кіно на Україні. 1896-1917. - К., 1959.
17. Запаско Я.П. Мистецтво книги на Україні в ХVІ-ХVІІІ ст. - Львів, 1971.
18. Ісаєвич Я.Д. Братства та її роль у розвитку української культури ХVІ-ХVІІІ ст. - К., 1972.
19. Ісаєвич Я.Д. Першодрукар Іван Федоров: виникнення друкарства на Україні. - Львів, 1983.
20. Ісаєвич Я.Д. Юрій Дрогобич. - К., 1972.
21. Кинословарь: в 2-х томах. - М., 1966.
22. Кириллин В.А. Страницы истории науки и техники. - М., 1989.
23. Кисіль О. Український театр. - К., 1968.
24. Коломієць Р.Г. Театр Саксаганського і Карпенка - Карого. К., 1984.
25. Корнієнко І.С. Про кіномистецтво: у 2-х томах. - К., 1985
26. Крип'якевич І. Історія української культури. - К., 1999.
27. Культура і побут населення України. - К., 1993.
28. Ліндсей Д. Коротка історія культури: у 2-х томах. - К., 1995
29. Мицько З. Острозька слов'яно-латинська академія. - К., 1990.
30. Мірчук І. Історія української культури. - Мюнхен-Львів, 1994.
31. Овсійчук В.А. Майстри українського барокко: Жовківський художній осередок. - К., 1991.
32. Огієнко І. Українська культура. - К., 1991.
33. Петров В. Діячі української культури - жертви більшовицького терору. - К., 1992.
34. Приходько І. Творчі портрети українських письменників в ХІХ-ХХ ст. - К., 1997.
35. Рыбаков Б.А. Язычество Древней Руси. - М., 1987.
36. Рыбаков Б.А. Язычество древних славян. - М., 1981.
37. Славянская мифология. - М., 1995.
38. Степовик Д. Скарби України. - К., 1991.
39. Українська культура: минуле, сучасне та шляхи розвитку. - К., 1997.
40. Українська культура: історія і сучасність. - К., 1994.
41. Українське радянське кіномистецтво. - К., 1964.
42. Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст.: у 3-х томах. - К., 1994.
43. Хижняк З.І. Києво-Могилянська академія. - К., 1981.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ГІРНИЧИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра філософії

“Затверджую”
Начальник навчально-методичного
управління
_____ В.О. Салов

“ ____ ” _____ 2014 р.

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

з дисципліни

Етика службових відносин

для магістрантів

м. Дніпропетровськ
2014

I. ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Дисципліна «Етика службових відносин» розглядається як своєрідний інтегрований курс і є складовою загальної структури блоку гуманітарних дисциплін, до якого належать філософія, політологія, культурологія, конфліктологія, соціологія. Навчальний курс «Етика службових відносин» спрямований на висвітлення найбільш актуальних проблем становлення і розвитку демократичного ладу.

Обсяг дисципліни розраховано на 54 години.

II. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Семестр (чверть)	Усього	Розподіл за видами занять				СР С	Атестация
		Лекц.	Практ	Семін	Лабор		
I (2)	54	18	–	-	–	36	Залік

III. МЕТА І ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Етика службових відносин - самостійна галузь науки, що вивчає мораль як форму суспільної свідомості, її місце і роль в системі суспільних відносин, аналізує її природу і внутрішню структуру, вивчає походження та історичний розвиток моральних норм та їх співвідношення з нормами права та настановами, що склалися в різноманітних світоглядних системах, аналізує етичні аспекти професійної діяльності та методи вирішення проблем ділового спілкування.

Вивчення дисципліни дозволяє зрозуміти значення моральних основ в процесі формування світогляду кожної людини та функцій моралі в суспільстві, сформувані основні особистісні вимоги майбутнього фахівця з оглядом на етичні норми ділового спілкування. Що склалися в сучасному суспільстві.

Дисципліна містить теми, які допоможуть магістрантам оволодіти основами філософсько-етичних вчень, навчать практичному застосуванню їх у своїй педагогічній діяльності в вищих навчальних закладах різного рівня на посадах асистентів, викладачів, а також наповнять морально-етичним змістом їх особистісне спілкування.

Мета курсу – поширити знання про етику та етичні категорії, та практичні форми їх втілення на основі фундаментальних моральних цінностей, сформувані у майбутніх викладачів навички етичного спілкування у професійній та суспільній діяльності.

Завдання курсу – сформувані мотивацію до засвоєння основних етичних цінностей і принципів, їх застосування у практичній діяльності, сформувані систему знань про етику та її роль у розвитку сучасного суспільства, сформувані навички адаптування позитивного світового досвіду до умов сучасного українського суспільства.

Після вивчення дисципліни магістрант повинен

ЗНАТИ:

- основні визначення моралі;
- теоретичні основи етики;
- функції моралі в суспільстві;
- духовні основи міжособистісного спілкування;
- особливості міжнаціональних відносин;
- основи протоколу;
- правила ділової взаємодії;
- теоретичні основи педагогічної етики;
- основи ділового етикету

УМІТИ:

- використовувати теоретичні знання про етику та мораль в практичній діяльності;
- формувати міжособистісні взаємовідносини згідно з моральними вимогами;
- спиратися на моральні цінності в педагогічній діяльності;
- організовувати ділові зустрічі згідно з основами протоколу;
- формувати міжнародну діяльність, спираючись на національні особливості етикету;
- будувати як професійну так і загальносуспільну діяльність на основі морально-ціннісної детермінанти.

МАТИ УЯВЛЕННЯ ПРО:

- теоретичні імперативи моралі в контексті філософської континуальності;
- сенс і засоби морального вчинку;
- історію розвитку європейського етикету;
- місце та значення моралі в політиці та релігії
- моральні основи професійної етики;
- історію розвитку педагогічної етики в світовому контексті;
- психологічні основи педагогічної етики

IV. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОГО МАТЕРІАЛУ

Лекція 1. Етика як наука
Предмет і задачі етики
Місце етики як окремої галузі в сучасній науці
Розвиток поглядів на предмет етики. Історичний екскурс.
Галузева структура етики.
Проблеми професійної етики
Сучасний стан етики як науки
Лекція 2. Проблеми функціонування моралі як цілісної системи в суспільстві на рівні ділового спілкування.

Функції моралі в суспільстві
Порівняльний аналіз моральних принципів ділового спілкування “традиційних” та “нетрадиційних” етичних систем
Порівняльний аналіз моральних принципів ділового спілкування “традиційних” та “нетрадиційних” етичних систем
Моральна свобода та моральна відповідальність особистості. Їх місце в професійній діяльності.
Лекція 3. Спілкування як одна з ключових прикладних проблем етики. Етика службових відносин: поняття, зміст, структура.
Духовне та матеріальне спілкування.
Міжособистісне спілкування: зміст та форми, структура та функції.
Спілкування як моральна цінність.
Засоби спілкування та їх роль в професійній діяльності
Лекція 4. Моральні цінності та соціальні проблеми ділового спілкування
Моральні цінності як контрольні-імперативні механізми моральної регуляції.
Взаємодія людини та суспільства: громадянський аспект ділового спілкування.
Мораль та політика. Влада та громадянин. Етичні та правові аспекти взаємодії.
Лекція 5. Етичні проблеми професійної діяльності
Професійна мораль в системі суспільних відносин.
Моральні аспекти правової діяльності.
Традиційні системи професійної етики.
Кодекси професійної честі
Лекція 6. Етикет та мораль. Етичні аспекти норм ділового етикету.
Історія розвитку етикетної культури.
Умовно-погоджений характер норм етикету.
Роль етикету в етиці ділового спілкування.
7. Основи педагогічної етики
Предмет та завдання педагогічної етики. Категорії педагогічної етики.
Зародження і розвиток педагогічної етики.
Особливості педагогічної етики у вищій школі.
Лекція 8. Етика службових відносин та проблема морального прогресу.
Моральні колізії ХХІ століття в діловому спілкуванні.
“Відкриті” проблеми прикладної етики та їх правовий аспект.
Етичні та правові орієнтири проблем смертної кари, евтаназії, суїциду тощо.
Проблема морального сенсу і моральної відповідальності за наслідки використання досягнень сучасних науки та техніки.
Лекція 9. Колоквіум

5. Зміст дисципліни та розподіл часу за видами занять

Модулі	Компетенції (з використанням матеріалу модуля студент повинен уміти)	Змістові модулі	Розподіл часу		
			аудиторний	самостійна робота	загальний
1	2	3			
№ 1	<ul style="list-style-type: none"> – проводити пошук нової текстової інформації (робота з джерелами навчальної, наукової та довідкової інформації); – використовувати теоретичні знання про етику та мораль в практичній діяльності; – формувати міжособистісні взаємовідносини згідно з моральними вимогами; – спиратися на моральні цінності в професійній діяльності; – здійснювати моральну експертизу наукових та соціальних проєктів; – оцінювати, згідно з основним визначенням моралі, теоретичні основи етики у професійній та соціальній діяльності; – використовувати функції моралі в суспільстві як духовні основи міжособистісного спілкування; 	Лекції - 1 семестр, I чверть (1...8 тиждень) Аудиторні – 2 години на тиждень			
		1. Сутність поняття етики. Становлення та сучасність		4	2
		2. Сутність поняття моралі			
		3. Поняття та структура моральної свідомості			
		4. Моральні проблеми людської діяльності			
		5. Сутність моральної свободи			
		6. Мораль та політика.			
		7. Мораль та релігія			
		8. Етика ділового партнерства			
		1. Сутність поняття етики. Становлення та сучасність			
	Разом:	8			
№ 2	<ul style="list-style-type: none"> – користуватися моральними основами ділового спілкування при веденні переговорів, ділових зборів та інших формах професійної комунікації – застосовувати знання з службового етикету у професійній діяльності 	Практичні заняття - 1 семестр, I чверть (1...8 тиждень) Аудиторні – 0,5 години на тиждень			
		1. Етика в службових відносинах.		4	0
		2. Сутність та походження етикету			

1	2	3			
		Модульний контроль - захист лабораторного модуля за розкладом занять: 9-10 тижні			
		Разом:			
		Разом по дисципліні	4	8	2
		Частка навантаження		0,63	

V. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

З метою поглиблення знань магістрантів з дисципліни, прищеплення навичок самостійної роботи з літературою пропонується написання рефератів з проблем демократичного розвитку.

Самостійна робота. Самостійна робота є складовою підготовки магістра протягом навчального семестру. Метою самостійного опрацювання навчального матеріалу є набуття магістром навичок роботи з базовою і додатковою літературою, формування самостійного творчого мислення. Передбачаються наступні види роботи:

- вивчення кожної теми лекційного курсу за навчальним посібником і додатковою літературою
- написання рефератів
- підготовка до практичних занять
- підготовка до контрольних работ
- підготовка до заліку

ПРИБЛИЗНА ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ ЩО ПРОПОНУЄТЬСЯ:

	Тематика рефератів
	Категорії етики їх значення у виробленні моральних норм спілкування
	Етичні аспекти педагогічної діяльності. Професійна мораль в педагогіці.
	Професійні кодекси моралі: історія і сучасність.
	Ділове спілкування: зміст та структура.
	Міжнародний досвід рішення етичних проблем ділового спілкування.
	Етика службових відносин між керівником і підлеглим. Основні принципи.

	Службовий етикет і педагогічна етика.
	Етичні проблеми виявлення ролі індивідуально-психологічних рис особистості (темпераменту, типу інтелекту і т.д.)
	Ділова мова і морально-етичні цінності в діловому спілкуванні.
	Моральні цінності наукової діяльності.
	Етичні проблеми конфліктів в трудовому колективі та шляхи їх подолання
	Моральні аспекти управління у вищій школі.
3.	Педагогічна етика в умовах демократизації вищої освіти.
4.	Соціально-педагогічні компетенції педагога вищої школи.
5.	Етика і моральна культура наукової творчості.
6.	Національні особливості в підході до вирішення етичних проблем ділового спілкування.
7.	Етичні норми і правила етикету в європейській традиції.

РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ВИКОНАННЯ РЕФЕРАТИВНИХ РОБІТ МАГІСТРІВ СПЕЦІАЛЬНОСТІ „ПЕДАГОГІКА ВИЩОЇ ШКОЛИ”

Написання реферату займає важливе місце у процесі організації самостійних занять магістрів, також є засобом перевірки знань по курсу “Основи демократії”.

Реферати стимулюють більш глибоке вивчення предмету, розвивають вміння користуватися навчальною літературою, скласти бібліографію.

Реферати виконуються магістрами на основі самостійного вивчення рекомендованої літератури, список якої не обмежує ініціативи магістрів і його можливостей в використанні більш широкого кола наукових досліджень. До літератури відносяться: першоджерела (філософські твори, нормативні акти та ін.); підручники і навчальні посібники; наукові дослідження (монографії, наукові статті та ін.)

Наведені у роботі цитати повинні мати посилання на джерело, де необхідно вказати прізвище, ім’я, по-батькові, назву роботи, місто і рік видання.

Написання контрольної роботи слід починати з вибору теми. Після визначення мети роботи необхідно скласти план, який повинен мати конкретні питання. Зміст контрольної роботи обов’язково слід писати в началі роботи.

Реферати пишуться за складеним планом, який має містити у собі:

- **Зміст.**

- **Вступ.** У вступі необхідно дати пояснення теми, показати її актуальність, сформулювати фундаментальну проблему, якій присвячена робота, мету та завдання дослідження, провести аналіз джерел і літератури. Обсяг – 1 – 2 стор.

- **Основна частина,** що містить ті проблемні питання, що розкривають тему. У основній частині слід окреслити 2 – 3 питання, формулювання яких повинна відповідати змісту контрольної роботи. Рекомендовано поділити основний матеріал на розділи, які, в свою чергу можна поділити на підрозділи. Пам'ятайте, що вони мають закінчуватися логічними висновками.

- **Закінчення.** У закінченні необхідно зробити загальні висновки по змісту контрольної роботи. Обсяг 1 – 2 стор.

- **Список** вивчених і використаних у роботі джерел та літератури у алфавітному порядку.

Загальний обсяг контрольної роботи – 12 друкованих аркушів А4, або 15 рукописних аркушів А4 чи 12 двохсторонніх сторінок зошита.

Контрольні роботи повинні бути виконаними грамотно, акуратно, чітко. Сторінки мають бути пронумерованими. Слід використовувати лаконічний об'єктивно-безпристрасний стиль викладання (без журналістського пафосу).

VI. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНІ МАТЕРІАЛИ

Рекомендована література.

1. Зеленкова И.Л. Беляева Е.В. Этика – Минск: Тетра-Системс, 1997.
2. Гусейнов А.А., Апресян Р.Г. Этика. – Москва: Гардарики, 1999.
3. Словарь по этике. – Москва: Политиздат, 1985.
4. Коваль А. Ділове спілкування. – Київ, 1994.
5. Етика: Навчальний посібник.- Київ, 1992.
6. Федоренко Е.Г. Профессиональная этика. – Киев. 1993.
7. Шепель В.М. Управленческая этика. – Москва, 1989.
8. Мескон М.Х, Альберт М. Основы менеджмента. – Москва: Дело ЛТД, 1994.
9. Курбатов В.И. Стратегия делового успеха. – Ростов-на-Дону, 1995.
- Панасюк А.Ю. Управленческое общение. – Москва, 1990.

VII. КОНТРОЛЬНІ РОБОТИ

Пропонується проведення модульної контрольної роботи на 9 навчальному тижні у вигляді у вигляді декількох експрес-контролів на лекціях.

Форма атестаційного контролю - залік.

З метою закріплення знань і систематизації вивченого матеріалу запроваджуються наступні форми контролю:

- тестування і опитування на лекційних заняттях
- перевірка і оцінювання рефератів
- тестування і проведення контрольних робіт
- заслуховування доповідей
- проведення заліку

VIII. МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

Пропонується впровадження рейтингової системи оцінки успішності засвоєння студентами навчального матеріалу з дисципліни. Рейтингова система має на мету оцінку систематичності та успішності роботи магістрантів з дисципліни. Рейтинг – це інтегральна багатобальна оцінка якості навчання студента. Рейтинг магістранта з дисципліни «Основи демократії» складається з балів, що отримуються за експрес-контролів на лекційних заняттях, та балів за реферат, який може виконати магістрант. Для отримання заліку з дисципліни необхідно мати не менш, як 51 бал. Ті, що наприкінці семестру мають рейтинг менш 50 балів, повинні виконувати залікову контрольну роботу. Контрольне завдання цієї роботи складається з трьох питань переліку, що додається.

VIII.1. СИСТЕМА РЕЙТИНГОВИХ БАЛІВ

1. Експрес-контроль:
 - повна відповідь – 5 бали;
 - задовільна відповідь – бал;
 - незадовільна відповідь – 0 балів.
2. Контрольна модульна робота:
 - 81 – 100 % правильних відповідей – 30 балів;
 - 66 – 80 % правильних відповідей – 20 балів;
 - 50 – 65 % правильних відповідей – 10 балів;
 - Менш 50 % правильних відповідей – 0 балів.
3. Реферативна робота:
 - глибоке розкриття проблеми, відображена власна позиція – 50 балів;
 - обґрунтоване розкриття проблеми – 40 бали;
 - реферат суто компілятивного рівня – 30 бали;
 - тема розкрита неповно – 10 бал;
 - тема розкрита незадовільно, реферат не зараховано – 0.

VIII.2. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ЩОДО ЗАЛІКОВОЇ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ

Питання до заліку з дисципліни „Етика ділових відносин”

1. Основні функції моралі
2. Фактори визначення вчинку
3. Ділові якості чоловіків та жінок
4. Що таке моральна норма
5. Подарунки у діловому спілкуванні.
6. Етичні основи діяльності керівника
7. Сутність поняття етики
8. Сутність моральної свідомості та її структура.
9. Правила телефонних розмов
10. Що таке вчинок
11. Які моральні цінності Ви вважаєте найголовнішими, поясніть чому.
12. Етикет привітання та прощання

13. Поняття та походження етикету
14. Види ділових прийомів
15. Звертання на Ти і Ви
16. Етикет знайомства
17. Діловий костюм
18. Переговори позиційні та принципові
19. Правила ведення переговорів
20. Офіційне представлення
21. Особливості національного етикету європейських країн

VIII.3. КРИТЕРІЇ ОЦІНОК

«Відмінно»

Відповідь базується на наявному знанні структури навчальної дисципліни, провідних категорій дисципліни, вмінні логічно обґрунтовувати питання. Магістрант грамотно відповідає на базові, а також додаткові питання, проявляючи при цьому творчі здібності й аналітичне мислення. Відповідь магістранта виявляє його знання першоджерел і вміння використовувати додаткову літературу. Притаманно рефлексивне осмислення вивченого матеріалу.

«Добре»

Відповідь базується на аналітиці вивченого матеріалу. Магістранту притаманне добре знання структури дисципліни. Обґрунтовано викладається лекційний курс. При цьому проявляються його вміння використовувати знання, набуті в ході практичних занять. Магістрант використовує першоджерела і основну літературу. Має місце несуттєві помилки в поясненні деяких аспектів курсу.

«Задовільно»

Відповідь базується на рівні репродуктивного мислення. Мають місце слабкі знання структури навчальної дисципліни. Присутні помилки при відповіді на основні питання. Незнання першоджерел і додаткової літератури. Наявність хибних тлумачень при аналізі практичних завдань. Відсутність логічно обґрунтованих висновків.

«Незадовільно»

Магістрант не знає значної частини викладеного матеріалу. Мають місце грубі помилки при відповіді на основні питання. Відсутні навички опрацювання базової літератури курсу.